

конструювання та впровадження дієвого механізму моніторингу ефективності нормативно-правових актів в Україні шляхом визначення його стандартів, зокрема, розробкою та прийняттям Закону України «Про правовий моніторинг», прийняттям підзаконних нормативно-правових актів з метою конкретизації процедурних питань. Запропоновано вдосконалити правову систему України оцінкою ефективності норм права, контролем, аналізом, узагальненням, моніторингом якості нормативно-правових актів та практики їх застосування, прогнозуванням напрямків розвитку правового регулювання суспільних відносин.

На конференції було також обговорено різноманітні теоретичні і практичні проблеми правового моніторингу і правової експертизи. З доповідями виступали молоді вчені, аспіранти, здобувачі та студентська молодь, які обговорювали різноманітні теоретичні і практичні проблеми сучасного правового розвитку.

У цілому в межах конференції було розглянуто й обговорено як найрізноманітніші теоретико-прикладні аспекти та концептуальні підходи до визначення понять «правового моніторингу та правової експертизи», так і значна кількість актуальних питань щодо здійснення правової реформи в Україні.

Т. І. БОНДАРУК,
кандидат юридичних наук

XL ІСТОРИКО-ПРАВОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНСЬКЕ ПРАВознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: Історія, сучасність, перспективи»

30 травня – 1 червня 2019 р. в місті Умань відбулася XL історико-правова конференція «Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: історія, сучасність, перспективи».

Організаторами виступили Міжнародна асоціація істориків права, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України та Секція історії держави і права наукової ради НАН України по координації фундаментальних правових досліджень.

В рамках конференції була проведена чотири панелі, в роботі яких взяли участь 45 науковців – докторів і кандидатів наук, відбулися загальні збори МАП, презентація юридичних видань, екскурсії містом Умань та до Національного дендропарку «Софіївка» НАН України.

Зокрема, злгоденним проблемам юридичної науки і освіти були присвячені доповіді першої панелі «Юридичний освітній простір» президента МАП професора *О. М. Ярмиша* «Правознавство і законодавство, або чому українські парламентарі ігнорують здобутки науковців», доктора історичних наук *О. М. Ситника* «Історико-правова освіта в Україні: сучасні проблеми та перспективи», доктора юридичних наук *І. Й. Бойка* «Місце і перспективи історико-правової спеціалізації для підготовки магістрів права в Україні».

Жваву дискусію в контексті диференціації наукового і освітнього дискурсу викликала доповідь професора *П. П. Захарченка* «Історія українського права: в пошуках наукової парадигми. Важливих аспектів юридичної освіти та практики стосувалися доповіді доцентів *П. М. Балтаджи* «Гуманізація навчального процесу як складова реформування системи професійної освіти» та *В. І. Бірюкова* «Нотаріат у контексті європейського правового простору: український досвід».

В доповідях другої панелі «*Правознавець у історичній реальності*» – старшого наукового співробітника *Т. І. Бондарук* «Правознавці і їх роль у суспільстві (український контент)», наукового співробітника *С. В. Ромінського* «Постать давньоруського правника на сторінках правових текстів XI–XV ст.», доцентів *С. Г. Ковальової* «Правник у стінах середньовічного європейського університету та поза ними (XII–XV ст.)» та *О. В. Сокальської* «Забуті творці англійської тюремної реформи: Томас Брей та Джанас Хенуей», докторів юридичних наук *Л. Г. Матвєєвої* «Роль сучасної юридичної еліти у формуванні правової культури», *О. М. Головка* «Українські вчені-правознавці XIX – початку XX ст. про виникнення права і держави» та *О. А. Гавриленка* «Юристи-міжнародники Харківського університету в XIX – на початку XX ст.», професора *І. Б. Усенка* «Правознавці Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України як еліта сучасної української юридичної науки», старшого наукового співробітника *А. Ю. Іванової* «Єврейські політичні діячі та їх участь у творенні Конституції Української Народної Республіки 1918 року» – були висвітлені як теоретико-методологічні аспекти дослідження українського правознавства як феномену, так і зроблені спроби персоналізації історико-правового процесу. Особливий інтерес привернула доповідь кандидата юридичних наук *О. О. Малишева* «Історія права, зодягнена в гекзаметри (переклад поеми П. Роізія «De origine iuris»)), у якій дослідник в артистичній формі представив власний переклад уривку твору з латини та акцентував увагу на деяких теоретичних моментах твору визначного правника – фундатора правової науки на теренах Великого князівства Литовського.

Панель «*Антропологічний вимір юридичних досліджень та юридична біографістика*» об'єднала доповіді професора *Н. М. Крестовської* «Антропологічний підхід у історико-правових дослідженнях», доцентів *Ю. В. Цветкової* «Антропологічний метод у визначенні свободи віросповідання в мультирелігійних державах на прикладі протестантизму у Речі Посполитій», *І. В. Музики* «Правові відносини у вимірі антропології права й соціології права в вітчизняній правовій думці XX ст.», *О. Г. Широкової-Мурараш* «Застосування методу правової антропології в розробленні сучасної концепції заборони та протидії дискримінації у сфері захисту прав людини», *Н. М. Опольської* «Становлення права на свободу творчості в Стародавньому світі», професора *Б. В. Кіндюка* «Проблеми використання юридико-біографічного методу в наукових дослідженнях», *Б. В. Бернадського* «Андрей Шептицький під прицілом царської спецслужби», у яких приверталася увага до антропологічного підходу у дослідженнях правознавства як

такого, що може забезпечити поглиблення картини історико-правової реальності

На панелі «*Між державою і суспільством*» були виголошені доповіді доцентів *П. В. Рекотова* «Правова соціалізація та соціально-правова комунікація: взаємозв'язок і взаємозумовленість», доктора юридичних наук *Т. Е. Телькінени* «Вийти з вежі зі слонової кістки (щодо комунікативної ролі історико-правової науки)», доцента *С. П. Мороза* «Державорозуміння та його місце в правовій системі України: проблемні аспекти», професорів *М. М. Кобилицького* «Причини і наслідки поширення німецького права в Угорщині XIII–XVIII ст.», *В. М. Пальченкової* «Пенітенціарна система та революція 1905–1907 рр. в українських губерніях Російської імперії», *О. Ф. Мельничук* «Право як засіб протидії булінгу та мобінгу» та аспіранта *І. В. Ковальчука* «Особливості формування та функціонування австрійської судової системи в Галичині (1772–1848 рр.)», в яких приверталася увага до різних аспектів місця, ролі і значення права як особливого соціального інституту та його потенцій у розвитку соціуму.

Ювілейна 40-а конференція МАІП, присвячена 70-річчю від дня заснування Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, була проведена у рамках планової тематики відділу історико-правових досліджень. Традиційне винесення на обговорення провідних фахівців в галузі історії права ключових питань «правознавчої» проблематики дає розуміння її актуальності, привертає увагу до дискусійних моментів та окреслює горизонти дослідження і разом є свідченням плідної роботи наукового форуму.

А. Ю. ІВАНОВА,
кандидат юридичних наук

МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ІСТОРИКІВ ПРАВА: ОСІННЯ СЕСІЯ 2019

Традиційна історико-правова конференція 41-й раз об'єднала провідних істориків права України та відбулася в листопаді 2019 року в місті Глухові під егідою Міжнародної асоціації істориків права (МАІП). Тематику заходу визначала центральна фундаментальна проблема «**Феномен українського права: історичні витоки та сучасна парадигма**».

Співорганізаторами форуму стали Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, а також Сумська обласна державна адміністрація та Глухівський Національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, які виступили приймаючою стороною конференції.

Конференція присвячена 70-річчю від дня заснування Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України. Участь у її роботі взяли 28 науковців, більшість з яких авторитетні знані професори та доктори наук, провідні фахівці у своїй сфері, що представляли наукові та науково-педагогічні установи різних регіонів України.